

CO SE ZJEVUJE, HLEDÍME-LI NAZPĚT DO OPĚTOVNÝCH ZEMSKÝCH ŽIVOTŮ

Rudolf Steiner
ANTHROPOSOFOCKÉ VŮDČÍ MYŠLENKY

Když se objektivní duchové poznání může zahledět nazpět do dřívějších pozemských životů některého člověka, ukazuje se, že v určitém počtu takových životů člověk už byl tím, čemu říkáme „osoba“. Jeho vnější vzezření se rovnalo současnému, a měl vnitřní život, který vykazoval individuální rysy. Vyskytují se pozemské životy zjevující, že v nich byla přítomna duše rozumová (duše hlubšího cítění), nikoli ještě duše uvědomující; a jiné, v nichž dospívala k zralosti teprve duše pocitová, atd.

Je tomu tak v údobích pozemských dějin, bylo tomu tak rovněž už dlouho předtím. Ale při tomto zpětném sledování se dostaneme k údobím, kdy tomu ještě tak nebylo. Tam shledáme, že člověk je ještě ve vnitřním životě i vnějším ustrojení včleněn do světa božských duchových bytostí. Člověk už je pozemským člověkem, ale není odloučen od božské duchové existence, od myšlení a vůle božského duchového světa.

V dobách ještě starších se člověk jako odloučená bytost úplně ztrácí; zjevují se už jenom božské duchové bytosti, chovající člověka ve svém lůně.

Těmito třemi stadii svého vývoje prošel člověk během svého pozemského údobí. Přejít z prvního do druhého se odehrál v nejpozdější době lemurské, přechod z druhého do třetího v době atlantské.

Jako člověk v sobě nese v přítomném pozemském životě své zážitky v podobě vzpomínek, tak nese všechno, čím prošel vyličeným způsobem, v sobě jako kosmickou vzpomínku. Co je pozemský duševní život? Svět vzpomínek, který je připraven získávat každým okamžikem nové vjemy. Ve střídavé působnosti vzpomínek a nových zkušeností prožívá člověk vnitřní stránku své pozemské existence.

Ale tato vnitřní stránka pozemské existence by se nemohla rozvinout, kdyby v člověku nebylo doposud přítomno, co se odkrývá duchovému pohledu, když se obrátí nazpět do prvního stadia jeho pozemského lidského vývoje, do doby, kdy se ještě neodloučil od života božského duchového světa.

Z toho, co se tehdy ve světě odehrávalo, je dnes už živě přítomno jenom to, co se vyvíjí v nervově-smyslové organizaci člověka. Ve vnější přírodě odumřely všechny síly, které tehdy působily, a lze je pozorovat jenom v mrtvých formách.

Tak žije jako přítomné zjevení v lidském myšlenkovém světě to, co potřebuje ke své pozemské existenci jako základ něco, co bylo v člověku už vyvinuto, dříve než získal individuální pozemský život.

V životě mezi smrtí a novým narozením člověk prožívá pokaždé znova toto stadium. S tím, že do světa božských duchových bytostí, který ho zase do sebe přijme, jako ho kdysi v sobě choval, vnáší své plné individuální bytí, jak je vytvořil během svých pozemských životů. V době mezi smrtí a novým narozením dlí zároveň v přítomnosti, ale také ve veškerém čase, kterým procházel v opětovných pozemských životech a opětovných životech mezi smrtí a novým narozením.

Jinak se to má s tím, co žije v citovém životě člověka. To má vztah k zážitkům, které následovaly bezprostředně po těch, které ještě nezjevily člověka jako takového; k těm zážitkům, jimiž člověk už procházel jako člověk, ale ještě neodloučen od božské duchové existence, od myšlení a vůle božského duchového světa. Člověk by dnes nemohl rozvíjet svět citů, kdyby ten nevzcházel na základě jeho rytmické organizace. V ní se uchovala kosmická vzpomínka na vyličené druhé stadium vývoje lidstva.

Ve světě citů tak spolupůsobí duševní přítomnost člověka a to, co v něm doznívá z dávné doby.

V životě mezi smrtí a novým narozením prožívá člověk obsah té doby, o které je tady řeč, jako hranici svého kosmu. Čím je člověku v jeho fyzickém životě na Zemi hvězdná obloha, tím mu je duchově v životě mezi smrtí a novým narozením jeho existence, která leží mezi jeho úplným sepětím s božským duchovým světem a jeho odloučením od něho. Tady se mu na „kosmické hranici“ nezjevují fyzická nebeská tělesa, nýbrž na místě každé hvězdy souhrn božských duchových bytostí, které přece jsou také ve skutečnosti touto hvězdou.

Spojeno pouze s vůlí, nikoli s citem a myšlenkou, žije v člověku to, co vykazují jeho pozemské životy, které se při pozorování už projevují jako osobně-individuální. Co v člověku dává z kosmu jeho vnější podobu, to se v této vnější podobě udržuje jako kosmická vzpomínka. Ta žije v lidské podobě jako souhrn sil. Nejsou to přímo síly vůle, nýbrž to, co v lidské organizaci tvoří pro síly vůle základ.

V životě mezi smrtí a novým narozením leží tato oblast lidské bytosti vně „kosmické hranice“. Člověk má o tom představu, že to je něco, co se mu stane zase něčím vlastním v novém pozemském životě.

Ve své organizaci nervově-smyslové je člověk dodnes spojen s kosmem tak, jak s ním byl spojen, když se sám ještě v božském duchovém světě projevoval jenom jako zárodek.

Ve své rytmické organizaci žije člověk dodnes v kosmu tak, jak žil, když už byl přítomen jako člověk, ale ještě neodloučen od božské duchové podstaty.

Ve své organizaci končetin a výměny látek jakožto základu rozvoje vůle žije člověk tak, že v této organizaci ještě doznívá a působí všechno, co zakusil od doby životů osobně-individuálních v těchto a v životech mezi smrtí a novým narozením.

Ze sil Země má člověk pouze to, co mu dává vědomí o sobě. I fyzický tělesný základ tohoto vědomí o sobě pochází z působnosti Země. Všechno ostatní v lidské bytosti má mimozemský, kosmický původ. Vnímající, pociťující a myšlenky nesoucí astrální tělo včetně jeho éterně-fyzického základu, všechen životní pohyb v éterném těle, dokonce i to, co ve fyzickém těle působí fyzikálně-chemicky, to všechno je původu mimozemského. I když to zní sebepodivněji: to, co v člověku působí fyzikálně-chemicky, nepochází ze Země.

Skutečnost, že člověk v sobě rozvíjí tyto mimozemské, kosmické vlivy, je účinkem *planet* a dalších *hvězd*. Co takto rozvíjí, to *Slunce* nese svými silami k Zemi. To, co je v člověku kosmické, to je Sluncem zasazováno do oblasti Země. Díky Slunci žije člověk jakožto nebeská bytost na Zemi. Jenom to, čím překračuje své omezené osobní lidství, schopnost dát život bytostem sobě rovným, je darem Měsíce.

To samozřejmě nejsou jediné účinky Slunce a Měsíce. Z nich vycházejí i vlivy vysoce duchové. Když Slunce kolem doby vánoční získává stále více sil pro Zemi, tedy to je každoroční účinek *rytmicky* se projevující v oblasti fyzicky-zemské, účinek jenž je výrazem ducha v přírodě. Vývoj lidstva je pouze jedním článkem v jakémsi gigantickém vesmírném roku. To vyplývá z předchozího výkladu. V tomto vesmírném roce jsou vesmírné Vánoce tam, kde Slunce působí nejenom z ducha přírody na Zem, nýbrž kde na Zem sestupuje duše Slunce, duch Kristův.

Jako v člověku-jednotlivci souvisí to, co individuálně prožívá, s kosmickou vzpomínkou, tak platí, že lidská duše najde správný citový vztah ke každoročním Vánocům, když bude nebesky-kosmickou událost Kristova sestupu chápat v myšlenkách jako něco, co *nepřestává působit*, a pojímat ji jako vzpomínku nejenom lidskou, ale kosmickou. Nejen člověk si o Vánocích připomíná posvátně-slavnostními myšlenkami sestup Kristův, ale i kosmos.

V Goetheanu, o Novém roce 1925.

Další vůdčí myšlenky pro Anthroposofickou společnost, rozesílané z Goetheana
(S odkazem na výše uvedené vylíčení:

Co se zjevuje, hledíme-li nazpět do opětovných zemských životů)

1. Zahledíme-li se nazpět do opětovných pozemských životů kteréhokoli člověka, člení se tyto životy na tři různá stadia: na nejstarší, kdy se člověk ještě nevyskytuje jako individuální bytost, nýbrž jako zárodek spočívající v božské duchové podstatě. Při zpětném pohledu do tohoto období bychom ještě nenalezli žádného člověka, nýbrž božské duchové bytosti (Síly prapůvodu, Archai).
2. Na toto období navazuje prostřední stadium, kdy se člověk sice už vyskytuje jako individuální bytost, ale ještě neoddělen od myšlení, vůle a bytostné existence božského duchového světa. Nemá tehdy ještě svou současnou osobnost, která souvisí s tím, že se na Zemi jeví jako naprosto svébytná bytost, oddělená od božského duchového světa.
3. Současné stadium se objevuje teprve jako třetí. Člověk prožívá sám sebe ve své lidské podobě, v odloučení od božského duchového světa; a prožívá svět jako okolí, vůči kterému se cítí jako od něho oddělená individuální osobnost. Toto stadium začíná v době atlantské.